

Қазақстан Республикасы
Астана қаласы
«AGZHAN» ғылыми-білім
беру орталығы»

Республика Казахстан
город Астана
«Научно-образовательный
центр «AGZHAN»

010000, Астана қ., Ш. Иманбаева к., 5а ү., каб. 203
+7 708 425 58 09, 8 71 72 25 58 09 (қабылдау бөлімі).
www.agzhanastana.kz [agzhanastana](https://www.instagram.com/agzhanastana)
agzhan_astana@mail.ru

010000, г. Астана, ул. Ш. Иманбаева, д. 5а. 203 каб.
+7 708 425 58 09, 8 71 72 25 58 09 (приёмный кабинет).
www.agzhanastana.kz [agzhanastana](https://www.instagram.com/agzhanastana)
agzhan_astana@mail.ru

Әдістемелік кеңесте
қаралды
хаттама №94
№174 бұйрық
17.10.2024 ж

«БЕКІТЕМІН» AGZHAN»
ғылыми-білім беру
орталығының директоры
М.А.Шорманбаева
17.10.2024 ж.

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ
педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының
«Инклюзивті оқыту жағдайында мектепке дейінгі білім беру педагогінің
кәсіби құзыреттерін дамыту»

Астана, 2024

Мазмұны

1. Жалпы режелер.....	3
2. Глоссарий	4
3. Бағдарламаның тақырыбы	6
4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері.....	11
5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны.....	13
6. Оқу процесін ұйымдастыру.....	17
7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету	18
8. Оқу нәтижелерін бағалау.....	18
9. Курстан кейінгі қолдау	21
10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	22

1. Жалпы ережелер

«Инклюзивті оқыту жағдайында мектепке дейінгі білім беру педагогінің кәсіби құзыреттілігін дамыту» біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) мектепке дейінгі білім беру ұйымдары педагогтерінің біліктілігін арттыру курсының білім беру процесін реттейді.

Бағдарламаның Өзектілігі. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысымен бекітілген «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделі» ұлттық құндылықтарды балаларды оқыту мен дамытудың заманауи тәсілдерімен үйлесімді үйлестіру қажеттілігіне баса назар аудара отырып, мектепке дейінгі білім беру жүйесін трансформациялау үшін іргетас жасайды. Бұл модельдің мектепке дейінгі білім беру сапасына және мұғалімдердің үздіксіз кәсіби даму процесіне қатысуына қойылатын талаптарды ескере отырып, инклюзивті тәсілдер мен заманауи білім беру технологияларын жас балалармен жұмыс істеуге біріктіруге бағытталған осы бағдарламаның өзектілігін негіздейді.

Жалпы мемлекеттік басымдықтар. ҚР Оқу-ағарту Министрлігінің «Барлығына қолжетімді сапалы білім беру» ұлттық баяндамасында (2023) балалардың дамуындағы, зияткерлік, адамгершілік, эмоционалдық және әлеуметтік өсуіндегі рөлін атап көрсете отырып, мектепке дейінгі білім берудің сапасы мен қолжетімділігі мәселелері көтеріледі. Бұл мәлімдеме мектепке дейінгі ұйымдардың даму және тәрбие орталығы ретіндегі маңыздылығын көрсетеді, сондай-ақ осы бағдарламаның мақсаттарымен тікелей байланысты білім беру процесіне ата-аналардың тең қолжетімділігі мен тартылу қажеттілігін көрсетеді.

Сондай-ақ, Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту Министрінің міндетін атқарушының 2022 жылғы 15 желтоқсандағы № 500 бұйрығымен бекітілген «Педагог» кәсіби стандартында баяндалған тәрбиешілерге қойылатын талаптар қазіргі заманғы талаптар мен озық тәжірибелерге сәйкес қолайлы білім беру ортасын құруға және педагогтердің құзыреттерін дамытуға баса назар аудара отырып, осы бағдарламаны әзірлеуге негіз болады.

Әлемдік трендтер. ЮНЕСКО-ның «Барлығына білім беру» халықаралық бағдарламасында инклюзивті білім беру барлық оқушыларға жынысына, әлеуметтік-экономикалық жағдайына, этникалық тегіне, жасына, дініне және басқа факторларға қарамастан сапалы білім алуға және өз әлеуетін ашуға тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуді білдіреді.

Бұл тұрғыда мектепке дейінгі білім беру ұйымдарындағы орта сапасын бағалаудың халықаралық құралы ретінде ECERS (Early Childhood environment Rating Scale) шкаласы оқыту мен тәрбиелеу жағдайларын дамыту және жақсарту бағыттарын анықтауға айтарлықтай үлес қосады. Бұл білім беру ортасын жүйелі түрде бағалауға және оңтайландыруға мүмкіндік береді,

бұл педагогтердің біліктілігін арттыру бағдарламасының мақсаттарын іске асыру үшін маңызды.

Осы принциптерді біріктіре отырып, бағдарлама қатысушыларға инклюзивті, дамытушы және қауіпсіз білім беру ортасын құру, сондай-ақ ата-аналарды ерте жастағы балалардың білім беру процесіне белсенді тарту үшін кешенді білім мен дағдыларды ұсына отырып, мектепке дейінгі білім берудің өзекті мәселелері мен міндеттеріне жауап беруге тырысады.

2. Глоссарий

Баланың тұтас дамуы - белсенділік, теңдестірілген тамақтану, жағымды қарым-қатынас және ынталандырушы білім беру ортасы арқылы қол жеткізілетін физикалық, психологиялық, әлеуметтік және эмоционалдық әл-ауқаттың үйлесімді үйлесімі.

Білім беру процесін даралау - әр баланың дамуы мен оқуын оңтайландыру үшін оның жеке ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен мүдделерін ескеруді көздейтін оқыту мен тәрбиелеу тәсілі.

Брофенбреннердің экологиялық жүйелер теориясы-Ури Брофенбреннер әзірлеген тұжырымдама, ол адамның дамуын жеке адамды қоршап тұрған өзара байланысты әлеуметтік құрылымдар жүйесі контекстінде білдіреді. Теория дамуға әсер ететін экологиялық жүйелердің бес деңгейін анықтайды: микрожүйе, мезожүйе, экзожүйе, макрожүйе және хроножүйе, адам мен оның әлеуметтік ортасы арасындағы өмір бойы өзара әрекеттесудің маңыздылығын көрсетеді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері (ЕБҚ) - физикалық, интеллектуалдық, әлеуметтік-эмоционалдық немесе оқу қиындықтарын қоса алғанда, әртүрлі факторларға байланысты балаларда пайда болатын жеке оқыту талаптары.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) - тиісті деңгейдегі білім алу және қосымша білім алу үшін арнайы жағдайларда тұрақты немесе уақытша қажеттіліктері бар адамдар (балалар).

Жеке білім беру бағдарламасы (ЖББ) – бұл баланың, әсіресе ерекше білім беру қажеттіліктері немесе оқуда қиындықтары бар баланың бірегей білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруға арналған жеке оқу жоспары.

Инклюзивті білім беру- ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке-дара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс

Инклюзивті білім беру кеңістігі-бұл әр баланың қажеттіліктеріне бейімделген, барлық балаларға олардың жеке ерекшеліктерін ескермей қолдау, әлеуметтену және оқуға қатысуды қамтамасыз ететін орта

Инклюзивті топтар-бұл дені сау балалар мен ерекше қажеттіліктері бар балалар бірге айналысатын топтар. Мұның бәрі сөйлеу, когнитивті, Әлеуметтік және эмоционалды дамуға ықпал етеді.

Инновациялық педагогикалық тәсілдер-цифрлық ресурстар мен оқытудың белсенді нысандарын пайдалануды қоса алғанда, білім беру процесінің сапасын және тәрбие тиімділігін жақсартуға бағытталған оқытудың заманауи әдістемелері мен технологиялары.

Мүмкіндігі шектеулі бала (балалар) – белгіленген тәртіппен расталған, туа біткен, тұқым қуалаған, жүре пайда болған аурулардан немесе жарақаттардың салдарынан тіршілік етуі шектелген, дене және (немесе) психикалық кемістігі бар он сегіз жасқа дейінгі бала (балалар).

Пәндік-кеңістіктік орта-бұл балалардың оқуын, дамуын және өзара әрекеттесуін ынталандыратын арнайы таңдалған және орналастырылған, ұйымдастырылған кеңістік және ондағы тиісті заттар.

Психологиялық-педагогикалық қолдап отыру – білім беру ұйымдарында іске асырылатын, процесінде білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде ерекше білім беруді қажет ететін адамдарды (балаларды) ойдағыдай оқыту және дамыту үшін әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасалатын жүйелі-ұйымдастырылған қызмет.

Педагогикалық шеберхана-білім беру процесін жоспарлау, ұйымдастыру және талдау, сондай-ақ инновациялық тәсілдер мен технологияларды енгізу қабілетін қоса алғанда, педагогтің кәсіби дағдылары мен білімдерінің жиынтығы.

«Педагог» кәсіби стандарты-сапалы педагогикалық жұмыс үшін қажетті негізгі құзыреттерді айқындайтын, ресми органдар бекіткен педагогтердің біліктілігі мен кәсіби қызметіне қойылатын талаптар жиынтығы.

Санитарлық-гигиеналық жағдайлар-бұл тазалықты, таза ауаның болуын, қауіпсіз ауыз суды, тиісті жарықтандыруды, температура режимін және санитарлық жабдықты қоса алғанда, белгілі бір кеңістіктегі адамдардың денсаулығы үшін қауіпсіздік пен қолайлы ортаны қамтамасыз ететін шаралар мен стандарттар жиынтығы.

Тәрбиеленушілердің даму деңгейінің мониторингі-олардың дамуын қолдау мен ынталандыру қажеттіліктерін анықтау үшін оқыту мен тәрбиелеу процесінде балалардың жеке жетістіктерін жүйелі бақылау және талдау.

Пиженің когнитивті даму теориясы – Жан Пиже әзірлеген тұжырымдама, ол балалардың айналасындағы әлемді қалай қабылдайтынын және олардың ойлау және түсіну қабілеттері туғаннан жасөспірімге дейінгі төрт негізгі кезеңнен кейін қалай дамытынын сипаттайды: сенсомоторлы, операция алдындағы, нақты операциялар кезеңі және ресми операциялар кезеңі.

Ынтымақтастық-тәжірибе алмасу, білім беру инновацияларын әзірлеу және енгізу үшін педагогтердің бір-бірімен және білім беру

процесінің басқа қатысушыларымен (ата-аналармен, мамандармен) ынтымақтастығы.

Эриксонның жеке тұлғаны дамыту теориясы-Эрик Эриксон ұсынған психоэлеуметтік модель, ол адамның туылғаннан бастап ересек жасқа дейінгі дамуының сегіз кезеңін сипаттайды, олардың әрқайсысында жеке тұлға белгілі бір психоэлеуметтік дағдарысқа тап болады, оның сәтті шешілуі белгілі бір жеке қасиеттер мен құзыреттіліктердің дамуына ықпал етеді.

ECERS (Early Childhood environment Rating Scale) - мектепке дейінгі білім беру мекемелеріндегі қоршаған орта сапасын бағалаудың халықаралық танылған шкаласы, ол физикалық ортаны, оқу материалдарын, тәрбиешілер мен балалар арасындағы өзара әрекеттесуді, сондай-ақ оқыту мен тәрбиелеу бағдарламаларын талдауға мүмкіндік береді.

SMART мақсат қою-бұл мақсаттарды нақты, өлшенетін, қол жеткізуге болатын, шынайы және уақытты шектеуге көмектесетін тұжырымдау әдісі. Бұл тәсіл нәтижелерге нақты бағдар береді және тапсырмаларды тиімді жоспарлау мен орындауға ықпал етеді.

SMART мақсат қою-бұл мақсаттарды нақты, өлшенетін, қол жеткізуге болатын, шынайы және уақытты шектеуге көмектесетін тұжырымдау әдісі. Бұл тәсіл нәтижелерге нақты бағдар береді және тапсырмаларды тиімді жоспарлау мен орындауға ықпал етеді.

3. Бағдарламаның тақырыбы

«Инклюзивті оқыту жағдайында мектепке дейінгі білім беру педагогінің кәсіби құзыреттілігін дамыту» біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасының мазмұны инклюзивті білім беру саласындағы білімді тереңдетуді және қазіргі заманғы білім беру технологияларын игеруді қоса алғанда, мектепке дейінгі ұйымдар педагогтерінің кәсіби құзыреттілігін дамытуға бағытталған.

Бұл бағдарламаның жаңалығы келесідей:

Мектепке дейінгі ұйымдарға арналған инклюзивті білім беру. Бағдарлама мектепке дейінгі ұйымдардың педагогтеріне тәрбие мен оқыту процесіне инклюзивті тәсілдерді интеграциялаудың әдістері мен стратегияларын ұсынады, бұл барлық балалардың, соның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың әртүрлі қажеттіліктерін ескеретін білім беру ортасын құруға мүмкіндік береді.

Пәндік-кеңістіктік даму ортасы. Бағдарламаның маңызды құрамдас бөлігі балалардың жан-жақты дамуына ықпал ететін пәндік-кеңістіктік даму ортасын құру болып табылады. Бұл әртүрлі материалдарды пайдалануды және балалардың оқуы мен өзара әрекеттесуін ынталандыратын кеңістікті ұйымдастыруды қамтиды.

Сандық технологиялар мен жасанды интеллектті пайдалану. Білім беру бағдарламаларын әзірлеу мен бейімдеуде, сондай-ақ балалармен және олардың ата-аналарымен өзара әрекеттесуде мұғалімдерге қолдау көрсету үшін chatgpt қоса алғанда, цифрлық және жасанды интеллектті пайдалануға ерекше назар аударылады.

Инновациялық педагогикалық тәсілдер. Бағдарлама STEAM-тәсілді (ғылым, технология, инженерия, өнер және математика) пайдалануды қоса алғанда, білім беру процесінің сапасын және тәрбие тиімділігін жақсартуға бағытталған заманауи оқыту әдістемелері мен технологияларын пайдалануға баса назар аударады.

Халықаралық сапа стандарттары (ECE R S). Бағдарламаға мектепке дейінгі ұйымдардағы орта сапасын бағалаудың халықаралық танылған құралы ESRS (Early Childhood environment Rating Scale) шкаласын пайдалану негіздері кіреді. Бұл әр баланың дамуына жоғары сапа мен қолдау көрсете отырып, білім беру ортасын жүйелі түрде бағалауға және жақсартуға мүмкіндік береді.

Білім беру жүйесінде аналогтардың болуын/болмауын талдау

Бағдарлама инклюзивті білім мен мектепке дейінгі білім беруді (ерте жастан) біріктіретін кешенді тәсілінің арқасында аналогтардан ерекшеленеді. "Педагог" кәсіби стандартының негізгі мақсаттарының бірі педагогтерді даярлауға және олардың біліктілігін арттыруға, сондай-ақ басқа салалардан мамандарды қайта даярлауға бағытталған білім беру бағдарламаларын әзірлеу үшін негіз құру болып табылады. Осыған сәйкес «**Инклюзивті оқыту жағдайында мектепке дейінгі білім беру педагогінің кәсіби құзыреттілігін дамыту**» біліктілікті арттыру курстары бағдарламасының модульдері «Педагогтың кәсіби құзыреттілігі шеңбері» негізінде әзірленді, «Педагог» кәсіби стандартына 3-қосымша.

«Педагог. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымының тәрбиешісі»:

1) кәсіби қызметі 1. Тәрбие-білім беру процесін жүзеге асыру

1-міндет: тәрбие-білім беру процесін жоспарлау

2-міндет: тәрбие-білім беру процесін ұйымдастыру

2) кәсіби қызметі 2. Тәрбиеленушілердің даму деңгейіне мониторинг жүргізу

1-міндет: тәрбиеленушілердің даму деңгейіне мониторинг жүргізу

3) кәсіби қызметі 3. Әдістемелік қызметті жүзеге асыру

1-міндет: білім беру бағдарламалары мен әдістемелік құралдарды әзірлеу

2-міндет: біліктілікті арттыру және / немесе қайта даярлау

3-міндет: үздік педагогикалық тәжірибелерді жалпылау.

Бұл құзыреттер курс модульдерін әзірлеудің негізі болып табылады, олардың әрқайсысы мектепке дейінгі ұйым мұғалімінің кәсіби қызметінің тиісті аспектілерін дамытуға бағытталған. Осы модульдердің ішінде

инклюзивті контексте ерте жастағы балалардың жан-жақты дамуы мен әлауқатына ықпал ететін сапалы білім беру ортасын құру үшін тәрбиешілерді даярлауға кешенді тәсілді қамтамасыз ете отырып, ECERS шкаласының негізгі принциптері мен критерийлеріне сүйенетін тақырыптар біріктірілген.

Бағдарлама тақырыптары

№	Тақырыптар	Қысқаша сипаттама	Сағаттар
Модуль: Кәсіби қызметі 1. Тәрбие-білім беру процесін жүзеге асыру			
1	Ерте жастағы балалардың дамуының теориялық негіздері	Курстың бұл бөлімі тыңдаушыларды Эриксонның психоэлеуметтік даму теориясының, Пиаженің когнитивтік даму теориясының және Брофенбреннердің экологиялық жүйелер теориясының негіздерімен топтық талқылаулар, кейс-стади және практикалық тапсырмалар арқылы, қазіргі заманғы білім беру тәсілдеріне сәйкес балалардың дамуын қолдау үшін құралдар ұсынумен таныстырады.	8 сағат
	Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін регламенттейтін нормативтік құқықтық актілер. Педагогикалық әдеп нормалары.	Курстың бұл бөлімі мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін реттейтін нормативтік-құқықтық актілерге шолу жасайды және педагогикалық этика қағидаттарына енгізеді, олардың қолайлы білім беру ортасы мен кәсіби өзара іс-қимыл жасау үшін маңыздылығын баса көрсетеді.	
2	ECERS негіздері: мектепке дейінгі білім берудегі сапа стандарттарын түсіну	Курстың бұл бөлімі тыңдаушыларды ECERS мектебінің негіздерімен	8 сағат

		таныстырады, оларға білім беру ортасының жоғары деңгейін қамтамасыз ету және әр баланың дамуын қолдау үшін мектепке дейінгі білім берудегі сапа принциптері мен стандарттарын үйретеді.	
3	Инклюзивті білім беру, мектепке дейінгі білім берудегі ЕББ-мен жұмыс	Курстың бұл бөлімі инклюзивті білім беру және ЕББ бар балалармен жұмыс істеу туралы, білім беру ортасын бейімдеу әдістеріне, жеке көзқарасқа және әр баланың мектепке дейінгі орғазиттерде оқуы мен дамуына тең қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін Қолдау стратегияларына назар аударады.	8 сағат
4	Қауіпсіз пәндік-кеңістіктік ортаны құру принциптері	Курстың бұл бөлімі мектепке дейінгі ұйымдарда қауіпсіз пәндік-кеңістіктік орта құру стратегиясын және балалардың игілігі мен табысты оқуын қамтамасыз етудегі отбасылық әріптестіктің рөлін баса көрсете отырып, білім беру процесін қолдау және балаларды дамыту үшін ата-аналармен өзара іс-қимылдың маңыздылығын қамтиды.	8 сағат
5	STEAM-ді мектепке дейінгі білім беруге біріктіру	Курстың бұл бөлімі STEAM-ді (ғылым, технология, инженерия, өнер, математика) мектепке дейінгі білім беруге біріктіруге арналған, ол шығармашылық ойлауды, зерттеу дағдыларын және балалардың ойын және практикалық сабақтар арқылы	8 сағат

		оқытуға қызығушылығын ынталандыратын әдістер мен практикаларды ұсынады.	
Модуль: Кәсіби қызметі 2. Тәрбиеленушілердің даму деңгейіне мониторинг жүргізу			
6	Балалардың дамуын мониторингілеу және бағалау	Курстың бұл бөлімі тыңдаушыларды білім беру процесін бейімдеу және олардың жеке дамуын қолдау үшін балалардың ілгерілеуін бақылау, құжаттандыру және талдау әдістеріне үйрету арқылы мектепке дейінгі ұйымдарда балалардың дамуын мониторингілеу мен бағалауға бағытталады.	8 сағат
Модуль: Кәсіби қызметі 3. Әдістемелік қызметті жүзеге асыру			
7	Сандық технологиялар мен жасанды интеллектті (ЖИ) пайдалану	Осы бөлім аясында тыңдаушылар білім беру процесінде ЖИ мүмкіндіктерімен танысады. ЖИ көмегімен жекелендірілген оқыту білім беру материалдарын әр баланың жеке қажеттіліктеріне бейімдеуге мүмкіндік береді. ChatGPT қолдану арқылы мұғалімдерді қолдау білім беру бағдарламаларын құруды және бейімдеуді, сондай-ақ Педагогикалық қызметті едәуір жеңілдететін және оның сапасын арттыратын жедел кеңестер мен ұсыныстар беруді қамтиды.	8 сағат
8	Оқу жоспарларын әзірлеудің кері дизайн әдісі	Қатысушылар оқу қажеттіліктерінің алуан	8 сағат

		түрлілігін ескеретін және оқу мақсаттарына қол жеткізуге ықпал ететін кешенді және тиімді оқу жоспарларын құруды үйренеді.	
9	Тәрбиешінің кәсіби дамуы	Курстың бұл бөлімі мектепке дейінгі мекемелердегі педагогикалық дағдылар мен жұмыс тиімділігін жақсарту үшін өзіндік білім беру, біліктілікті арттыру және тәжірибе алмасу стратегияларын ұсына отырып, тәрбиешілердің кәсіби дамуының маңыздылығына назар аударады.	8 сағат
10	Жиынтық бағалау	Жиынтық бағалау оқу мақсаттарына қол жеткізу дәрежесін анықтау және оқу процесінің тиімділігін бағалау үшін қызмет етеді. Бұл бөлімде жиынтық бағалаудың екі негізгі нысанына ерекше назар аударылады: жобаларды қорғау және тестілеу.	8 сағат

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты-мектепке дейінгі ұйымдардың педагогтерінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тиімді оқыту үшін білім мен дағдыларды дамыту.

Бағдарламаның міндеттері:

- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тиімді оқытуды ұйымдастыруда педагогтердің дағдыларын жетілдіру.

- Мектепке дейінгі ұйымдарда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудің заманауи тәсілдері мен әдістері туралы педагогтердің білімін кеңейту.

- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған білім беру ортасы мен бағдарламаларын бейімдеу бойынша педагогтердің дағдыларын дамыту.

- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың үлгерімі мен жетістіктерін бағалауда, сондай-ақ олардың дамуына мониторинг жүргізуде педагогтердің құзыреттілігін арттыру.

- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуды қолдау үшін цифрлық және мультимедиялық ресурстарды пайдалану туралы мұғалімдердің білімін жетілдіру.

Бағдарламаның (ОРП) күтілетін нәтижелері

Осы курсты аяқтағаннан кейін тыңдаушылар:

1. Мектепке дейінгі ұйымдарда инклюзивті білім берудің тұжырымдамалық, нормативтік және құқықтық негіздерін қолдану.
2. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды (ОР) тиімді оқыту және психологиялық-педагогикалық қолдау дағдыларын көрсету.
3. Бірегей қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын (АҚИҰ) әзірлеу.
4. Заманауи әдістер мен құралдарды пайдалана отырып, ОР бар балалардың жетістіктерін бағалау және мониторинг жүргізу.
5. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту үшін цифрлық білім беру ресурстарын пайдаланыңыз.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Берілген мәліметтер мен талаптарды ескере отырып, жалпы саны 108 академиялық сағатты құрайтын 2 аптаға (аптасына 5 күн) оқу жоспарын құру үшін курс бағдарламасының келесі құрылымы ұсынылады:

Оқу жоспары

Күн	Күннің тақырыбы	Сессияның атауы	Сағат саны
1	Ерте жастағы балалардың дамуының теориялық негіздері	Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін реттейтін нормативтік құқықтық актілер. Педагогикалық этика нормалары.	2
		Эриксонның тұлғаны дамыту теориясы Пиаженің когнитивті даму теориясы Бронфенбреннердің экологиялық жүйелер теориясы	6
2	ECERS негіздері: Мектепке дейінгі	ECERS және мектепке дейінгі тәрбиеге кіріспе	2

	білім берудегі сапа стандарттарын түсіну	ECERS мәліметтері бойынша мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту әдістері	2
		ECERS-ті ескере отырып, білім беру процесін жоспарлау	4
3	Инклюзивті білім беру, мектепке дейінгі білім берудегі ЕБҚ балалармен жұмыс	Инклюзивті білімге кіріспе: негізгі ұғымдар мен принциптер	2
		ЕБҚ-ның әртүрлі түрлері және оларды анықтау тәсілдері	2
		ЕБҚ бар балаларға арналған білім беру ортасы мен оқыту әдістемелерін бейімдеу	2
		ЕБҚ және мамандары бар балалардың ата-аналарымен тиімді серіктестік құру	2
4	Қауіпсіз пәндік-кеңістіктік ортаны құру принциптері	Мектепке дейінгі ұйымдардағы пәндік-кеңістіктік ортаның қауіпсіздігі мен даму негіздері	2
		Әр түрлі жастағы балалардың қажеттіліктерін ескере отырып, Даму аймақтарын жоспарлау және құру	2
		Балалардың қауіпсіздігі мен әлауқатын қамтамасыз ету үшін ата-аналармен тиімді қарым-қатынас жасау әдістері мен стратегиялары	2
		Даму ортасын құруда ата - аналармен ынтымақтастық	2
5	Оқу жоспарын әзірлеудің кері дизайн әдісі	Кері дизайн әдісіне кіріспе	2
		Ақылды мақсат қою (Смарт)	2
		Топтық жобаны қорғауға дайындық. Тапсырмамен, бағалау	4

		критерийлерімен танысу.	
6	STEAM-ді мектепке дейінгі білімге біріктіру	Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған STEAM қызметін әзірлеу	4
		Өнерді STEAM-ге біріктіру	2
		STEAM білім берудегі бағалау және рефлексия	2
7	Балалардың дамуын бақылау және бағалау	Тәрбиеленушілердің даму деңгейіне мониторинг жүргізу тәсілдері	2
		Мектепке дейінгі білім беруде диагностикалық құралдарды қолдану	2
		Мониторинг деректерін талдау және өңдеу	2
		Жеке даму бағдарламаларын құру	2
8	Сандық технологиялар мен жасанды интеллектті (ЖИ) пайдалану	Мектепке дейінгі білім берудегі цифрлық технологияларға кіріспе	2
		Білім беру материалдарын жасау және бейімдеу үшін ChatGPT пайдалану	2
		ЖИ көмегімен оқытуды жекелендіру	4
9	Жиынтық бағалау	Жобаларды қорғау	6
		Тестілеу	2
10	Тәрбиешінің кәсіби дамуы	Кәсіби дамудағы өзіндік рефлексия ұғымы	2
		Кәсіби қауымдастықтар	2
		Кәсіби және жеке өсуді жоспарлау	2

		Жеке даму жоспарын жоспарлау	2
Барлығы			80 сағат
Курстан кейінгі қолдау			
11	SMART мақсаттарын анықтау	Тыңдаушылар өз тәжірибелерінде қол жеткізгісі келетін нақты, өлшенетін, қол жеткізуге болатын, уақытпен шектелген мақсаттарды анықтауы керек. Мысалы, келесі жылы білім беру ұйымына инклюзивті әдістемелерді енгізу.	4
12	Жаттықтырушының кері байланысы	Жаттықтырушы курстың соңғы күнінде өткізілген сауалнама мен тестілеу нәтижелерін талдайды және олардың негізінде тыңдаушылардың одан әрі кәсіби даму қажеттіліктерін анықтайды. Жаттықтырушы тыңдаушылармен бірлесіп анықталған қажеттіліктер негізінде бағдарлама жасайды және курстан кейінгі қолдау бағдарламасын жібереді.	4
13	Жеке кеңес беру және тәлімгерлік	Ағымдағы мәселелер мен жұмыстағы мәселелерді талқылау үшін сарапшылармен жеке сессиялар. Инклюзивті тәжірибелерді жүзеге асыруда тәлімгерлік және қолдау.	6
14	Вебинарлар сериясы/ тақырыптар бойынша семинарлар	Инклюзивті білім берудегі жаңа әдістер мен тәсілдер бойынша тақырыптық вебинарлар. Тәжірибе алмасуға және үздік тәжірибелерді талқылауға арналған семинарлар.	8
15	Рефлексия кезеңі	Прогресті бақылау және бағалау: жоспарға үнемі өзін-өзі бақылау және прогресті бағалау тетіктері	3

		енгізілуі керек, осылайша тыңдаушылар қажет болған жағдайда өз әрекеттері мен тәсілдерін реттей алады.	
		Рефлексия және түзету: жоспар тұрақты рефлексия кезеңдерін қамтамасыз етуі керек, оның барысында тыңдаушылар өздерінің жетістіктері мен қиындықтарын бағалайды және олардың әрекеттері мен мақсаттарына қажетті түзетулер енгізеді.	3
Барлығы: күндізгі сағат 80 + 28 курстан кейінгі қолдау			108

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Бағдарлама бойынша біліктілікті арттыру курстары 108 академиялық сағат көлемінде, оның ішінде 80 сағаттық оқу және 28 сағаттық курстан кейінгі қолдау көлемінде өткізіледі. Курстар күндізгі және қашықтықтан ұйымдастырылуы мүмкін:

Күндізгі оқыту:

- **Ұзақтығы:** күндізгі курстың жалпы ұзақтығы 28 сағат ішінде қосымша курстан кейінгі қолдаумен 80 академиялық сағатты құрайды.
- **Қарқынды формат:** бір апталық қарқынды курста оқу сағаттары екі есе азаяды.

Қашықтықтан оқыту:

- **Платформалар:** курстар Google Classroom, асинхронды оқытуға арналған Moodle және синхронды сабақтарды өткізуге арналған Zoom немесе Google Meet сияқты платформалар арқылы жүзеге асырылады.
- **Асинхронды оқыту:** тыңдаушылар теориялық және практикалық материалдарды өз бетінше оқиды, кәсіби дағдыларды дамыту және нығайту үшін тапсырмаларды орындайды. Бұған дәріс материалдарын оқу, практикалық тапсырмалар мен жобаларды орындау кіреді.
- **Синхронды оқыту:** курстың негізгі аспектілері талқыланатын, күрделі тақырыптар талданатын және орындалған тапсырмалар

бойынша кері байланыс берілетін тақырыптық вебинарлар өткізуді қамтиды.

Оқу процесін жандандыру үшін оқытуды ұйымдастырудың әртүрлі формалары қолданылады, соның ішінде жеке жұмыс, жұптық және топтық қызмет, фронтальды және шағын топтық жұмыс. Кейстерді шешу, оқу жоспарларын әзірлеу және қорғау, шағын оқыту және басқа да интерактивті әдістер арқылы зерттелетін тұжырымдамаларды іс жүзінде қолдануға баса назар аударылады.

Курстың маңызды бөлігі-жаттықтырушы мен әріптестердің үнемі кері байланысын қамтамасыз ету, бұл тыңдаушылардың педагогикалық тәжірибесін түзетуге және жақсартуға ықпал етеді. Сонымен қатар, курс бағдарламасы өзін-өзі көрсетудің кәсіби даму және өзін-өзі жетілдіру құралы ретіндегі маңыздылығын атап көрсетеді.

Курс және курстан кейінгі қолдау аяқталғаннан кейін тыңдаушылар 108 академиялық сағат көлемінде біліктілікті арттыру курсынан өткені туралы сертификат алады.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаның негізі әлеуметтік конструктивизм принципі болып табылады, ол тыңдаушылардың оқу және даму процесіне белсенді қатысуының маңыздылығын атап көрсетеді. Бағдарлама курс тыңдаушыларын оқу үдерісі мен оның нәтижелері үшін саналы жауапкершілікке ынталандыруға бағытталған. Курстың әдістемелік және оқу қамтамасыз етілуі берілген ақпаратты игеруді жеңілдететін және оқу процесін жеке қажеттіліктер мен мақсаттарға сәйкес дербес басқаруға және бейімдеуге мүмкіндік беретін етіп жасалған.

Оқу-әдістемелік материалдар жиынтығы:

- Егжей-тегжейлі білім беру бағдарламасы.
- Теориялық шолуларды қамтитын әртүрлі оқу ресурстары және бағдарламаның негізгі тақырыптары бойынша практикалық тапсырмалар.
- Барлық қажетті курс материалдары Google Classroom арқылы қамтамасыз етіледі, бұл қатысушыларға тікелей оқу кезінде де, курсты аяқтағаннан кейін қолдау кезеңінде де оңай қол жеткізуге кепілдік береді. Бұл пайдаланудың ыңғайлылығын және кез келген ыңғайлы уақытта материалдармен икемді жұмыс істеу мүмкіндігін қамтамасыз етеді, сондай-ақ оқу материалын шағын оқыту әдістемесі арқылы практикалық іске асыруды қолдайды.

Модуль 1	Оқу материалын меңгеру жөніндегі тапсырмаларды қамтитын негізгі мазмұн	Өзін-өзі бағалау критерийлерін көрсететін нәтижелер
Кәсіби қызметі 1. Тәрбие-білім беру процесін жүзеге асыру	Ерте жастағы балалардың дамуының теориялық негіздері	Дамудың негізгі теорияларын түсінуді көрсетеді, олардың жас

	<p>Тыңдаушылар Эриксон, Пиаже және Брөфенбреннер теорияларының негіздерімен топтық талқылаулар, кейс-стади және практикалық тапсырмалар арқылы танысады. Тапсырма: баланың психоэлеуметтік және когнитивтік даму кезеңдерін көрсететін кейстерді талдау.</p>	<p>балаларға арналған білім беру тәсілдеріне әсерін анықтайды. Теориялық білімді практикада қолданады, ұсынылған жағдайларды талдайды және тәрбиешілерге арналған ұсыныстарды тұжырымдайды.</p>
	<p>Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Педагогикалық этика нормалары Тыңдаушылар қолайлы білім беру ортасының маңыздылығын көрсететін нормативтік-құқықтық актілер мен педагогикалық этиканы зерттейді. Тапсырма: этикалық ұсыныстарды әзірлеу.</p>	<p>Мектепке дейінгі тәрбие жүйесінде нормативтік құжаттардың қолданылуын түсіндіреді. Білім беру ортасындағы өзара әрекеттесу үшін этикалық ұсыныстарды тұжырымдайды және негіздейді.</p>
	<p>ECERS негіздері: Мектепке дейінгі білім берудегі сапа стандарттарын түсіну Тыңдаушылар ESRS шкаласының принциптерін зерттейді. Тапсырма: ECERS негізінде білім беру ортасының сапасын бағалау және оны жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу.</p>	<p>Білім беру ортасын бағалау үшін ECERS сапа стандарттары туралы білімді қолданады. Бағалау нәтижелеріне бағытталған Мектепке дейінгі білім беру сапасын жақсарту үшін нақты шараларды ұсынады.</p>
	<p>Инклюзивті білім беру, мектепке дейінгі білім берудегі ОР-мен жұмыс Тыңдаушылар ОР бар балаларға арналған ортаны бейімдеу әдістерін зерттейді. Тапсырма: ОР бар баламен жеке жұмыс жоспарын әзірлеу.</p>	<p>ОР бар балалармен жұмыс істеу үшін білім беру стратегияларын әзірлейді және бейімдейді. Мектепке дейінгі мекемелерде ОР бар балаларды қолдаудың жеке тәсілін қолданады және тиімді стратегияларын тұжырымдайды.</p>
	<p>Қауіпсіз пәндік-кеңістіктік ортаны құру принциптері Тыңдаушылар қауіпсіз орта құру стратегияларын зерттейді. Тапсырма: қауіпсіздікті ескере отырып, білім беру ортасын жобалау және ата-аналарды процеске тарту.</p>	<p>Қауіпсіз пәндік-кеңістіктік орта жобасын жасайды. Қауіпсіз білім беру ортасын және балалардың тиімді дамуын қолдау үшін ата-аналармен өзара іс-қимыл бойынша ұсыныстар қалыптастырады.</p>
	<p>STEAM-ді мектепке дейінгі білімге біріктіру Тыңдаушылар STEAM</p>	<p>Білім беру процесіне STEAM интеграциялау әдістерін қолданады. Балалардағы</p>

	интеграциясының әдістерін үйренеді. Тапсырма: STEAM бағыттарының бірі бойынша практикалық сабақты әзірлеу және өткізу.	шығармашылық және зерттеушілік ойлауды дамытуға бағытталған STEAM сабақтарын әзірлейді және өткізеді.
Кәсіби қызмет 2. Тәрбиеленушілердің даму деңгейіне мониторинг жүргізу	Балалардың дамуын бақылау және бағалау Тыңдаушылар мектепке дейінгі ұйымдарда балалардың дамуын мониторингтеу және бағалау әдістерімен танысады. Тапсырма: балаларды бақылау, прогресті құжаттау және оқу процесін кейіннен бейімдеу үшін нәтижелерді талдау.	Балалардың дамуына мониторинг және бағалау жүргізу қабілетін көрсетеді. Әр баланың жеке дамуын қолдау мақсатында білім беру стратегияларын түзету үшін бақылау, құжаттау және талдау әдістерін қолданады.

8. Оқыту нәтижелерін бағалау

Осы курс шеңберінде оқытылатын материал, белгіленген оқу мақсаттары мен бағалау әдістері арасында толық келісу қамтамасыз етіледі. Бұл бағдарламаның тақырыптар мен мазмұнды таңдаудан бастап оқу мақсаттарына дейінгі барлық аспектілері бағалау тәсілдерінде дәл көрсетілетінін білдіреді. Бұл тәсіл бағаланатын тапсырмалардың оқу материалында ұсынылған және курстың оқу мақсаттарына жету үшін маңызды білім мен дағдыларды дәл өлшеуге арналғанын қамтамасыз етеді.

Курста тыңдаушылардың үлгерімі мен үлгерімін бағалауға кешенді көзқарасты қамтамасыз ету үшін қалыптастырушы да, жиынтық бағалау да жүргізілетін болады.

Формативті бағалау:

Курс барысында тыңдаушылардың оқу үдерісіндегі үлгерімін бағалауға бағытталған түрлі әдістер мен тәсілдерді қамтитын формативті бағалау жүргізілетін болады. Бұл әдістер мұғалімдерге тыңдаушыларды түсіну және тарту туралы Кері байланыс алуға көмектеседі, сонымен қатар тыңдаушыларға өздерінің оқу жетістіктерін бақылауға мүмкіндік береді. Курста формативті бағалау әдістеріне мыналар жатады:

Кейс-стади (іскерлік жағдай, істі зерттеу) – бұл нақты жағдайды (оқиғаны, жағдайды, жеке адамды немесе адамдар тобын) нақты контексте егжей-тегжейлі талдауды қамтитын оқыту және зерттеу әдістемесі. Кейс-стади зерттелетін объект ішіндегі динамика мен қатынастарды терең түсіну, оқушылардың шешімдерді іздеу, талқылау және сыни талдау процесіне тарту арқылы аналитикалық және шешуші дағдыларын дамыту үшін қолданылады.

Топтық жұмыс-топтық жұмыс пен қарым-қатынасты дамытуға ықпал етеді, бұл тыңдаушыларға теориялық білімді кездейсоқ жағдайда қолдануға мүмкіндік береді.

Апталық викториналар-апта/күн/сессияда өткен негізгі идеялар мен тұжырымдамаларды түсінуге арналған қысқа тесттер.

Рефлексияға арналған бір минуттық тапсырмалар-тыңдаушыларға зерттелген материалға қысқаша рефлексия жасауға және оқу процесіне қатысты өз ойлары мен сезімдерін түсінуге көмектеседі.

Жиынтық бағалау:

Бағалау	Қысқаша сипаттама
Тест (25 сұрақ)	Тест қатысушылардың курс барысында оқылатын негізгі тұжырымдамалар мен әдістерді білуі мен түсінуін бағалауға арналған. Тест бағдарламаның үш негізгі модулін қамтитын сұрақтарды қамтиды. Тест сұрақтары бірнеше таңдау форматында ұсынылған.
<p>Модульдер бойынша тест құрылымы:</p> <p>1-Модуль: тәрбие-білім беру процесін жүзеге асыру (8 сұрақ)</p> <p>2-Модуль: тәрбиеленушілердің даму деңгейіне мониторинг жүргізу (8 сұрақ)</p> <p>3-Модуль: әдістемелік қызметті жүзеге асыру (9 сұрақ)</p>	
<p>Жеке жұмыс: ОР бар балаға арналған жеке білім беру бағдарламасын (АҚИҰ) әзірлеу</p>	Оқыту және жан-жақты даму жағдайларын оңтайландыру үшін оның дамуын мониторингтеу және бағалау деректеріне сүйене отырып, ОР бар бала үшін АҚИҰ әзірлеу.
<p>Тапсырманың сипаттамасы:</p> <p>Баланы таңдау. Белгілі бір ерекше білім беру қажеттіліктері бар (ойдан шығарылған) баланы таңдаңыз. Бұл дамудың кешігуі, аутизм спектрінің бұзылуы, физикалық шектеулер немесе кез келген басқа ОР бар бала болуы мүмкін.</p> <p>Мониторинг деректерін талдау. Баланың дамуын бақылау мен бағалаудың ойдан шығарылған деректерін, оның күшті жақтарын, даму бағыттарын, қызығушылықтары мен қалауларын пайдаланыңыз. Деректер мінез-құлықты, қарым-қатынас дағдыларын, физикалық дамуды, әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды және танымдық қабілеттерді бақылауды қамтуы мүмкін, тұлғаның даму теорияларын қолданыңыз (Эриксон, Пиаже немесе Брөфенбреннер).</p> <p>АҚИҰ мақсаттарын анықтау. Деректерді талдау негізінде оқыту мен дамытудың нақты мақсаттарын тұжырымдаңыз. Мақсаттар SMART (нақты, өлшенетін, қол жеткізуге болатын, шынайы және уақыт шектеулі) болуы керек.</p>	

Стратегиялар мен әрекеттерді әзірлеу. Мақсатқа жету үшін қолданылатын білім беру және дамыту стратегияларын, әдістері мен әрекеттерін жасаңыз. Жеке тәсілді, баланың қалауын және мамандардың ұсыныстарын ескеріңіз (егер бар болса).

Ресурстарды біріктіру. Баланың оқуы мен дамуын қолдау үшін қандай оқу және түзету материалдары, технологиялары және басқа ресурстар пайдаланылатынын анықтаңыз.

Бағалауды жоспарлау. АҚИҰ-ның әр мақсаты бойынша баланың үлгерімін бағалау, оның ішінде бағалау әдістері мен жиілігі қалай жүргізілетінін сипаттаңыз.

Тапсырманы тапсыру форматы:

Кері байланыс пен жақсарту бойынша ұсыныстар алу үшін топ пен жаттықтырушының алдында презентациялық материалдарды (PowerPoint, Google Slides және т.б.) пайдалана отырып, ауызша баяндама форматында әзірленген ОР презентациясы.

9. Курстан кейінгі қолдау

Курстан кейінгі қолдаудың жалпы ұзақтығы 28 академиялық сағатты құрайды. Курстан кейінгі қолдау бағдарламасы Google Classroom немесе Moodle платформаларында жүзеге асырылады және келесі негізгі кезеңдер мен әрекеттерді қамтиды:

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны
1	SMART мақсаттарын анықтау	4
1.1	Қатысушылар өз тәжірибесінде қол жеткізгісі келетін нақты, өлшенетін, қол жеткізуге болатын, уақытпен шектелетін мақсаттарды анықтауы керек. Мысалы, келесі оқу жылында сіздің оқу орныңызда инклюзивті әдістерді енгізу.	4
2	Жаттықтырушының кері байланысы	4
2.1	Жаттықтырушы курстың соңғы күнінде өткізілген сауалнама мен тестілеу нәтижелерін талдайды және олардың негізінде тыңдаушылардың одан әрі кәсіби даму қажеттіліктерін анықтайды. Жаттықтырушы тыңдаушылармен бірлесіп анықталған қажеттіліктер	4

	негізінде бағдарлама жасайды және курстан кейінгі қолдау бағдарламасын жібереді.	
3	Жеке кеңес беру және тәлімгерлік	6
3.1	Ағымдағы мәселелер мен жұмыстағы мәселелерді талқылау үшін сарапшылармен жеке сессиялар. Инклюзивті тәжірибелерді жүзеге асыруда тәлімгерлік және қолдау.	6
4	Тақырыптар бойынша вебинарлар / семинарлар сериясы	8
4.1	Инклюзивті білім берудегі жаңа әдістер мен тәсілдер бойынша тақырыптық вебинарлар. Тәжірибе алмасуға және үздік тәжірибелерді талқылауға арналған семинарлар.	8
5	Рефлексия кезеңі	6
5.1	Прогресті бақылау және бағалау: жоспарға өзін-өзі бақылау және прогресті бағалау тетіктері енгізілуі керек, осылайша қатысушылар қажет болған жағдайда өз әрекеттері мен тәсілдерін реттей алады.	3
5.2	Рефлексия және түзету: жоспар рефлексияның тұрақты кезеңдерін қамтамасыз етуі керек, оның барысында қатысушылар өздерінің жетістіктері мен қиындықтарын бағалайды және олардың әрекеттері мен мақсаттарына қажетті түзетулер енгізеді.	3
	Барлығы (курстан кейінгі қолдау):	28

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Нормативтік құқықтық актілер:

1. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319–III Заңы.
2. 2021 жылғы 6 маусымдағы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы.
3. «Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345 Заңы.
4. «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзету арқылы қолдау туралы» 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 Қазақстан Республикасының Заңы.
5. «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» заң (11.01.2020 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулармен)

6. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты: Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығы.
7. 2023-2024 оқу жылына арналған Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі ұйымдары мен мектепалды сыныптарында тәрбие-білім беру процесін ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық-әдістемелік хат.
8. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделі: Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы №137 Қаулысы.
9. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы.
10. Ойыншықтарға психологиялық-педагогикалық сараптама жүргізу қағидалары, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 10 маусымдағы N 337 Бұйрығы.
11. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығы «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру, қосымша білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдап отыру қағидаларын бекіту туралы».
12. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы».
13. «Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнаулы білім беру ұйымдарын жабдықтармен және жиһазбен жарақтандыру нормаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығы.
14. «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығы.
15. «Педагог» кәсіби стандартын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім министрінің м.а. 2022 жылғы 15 желтоқсандағы № 500 бұйрығы.
16. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы: Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2022 жылғы 14 қазандағы №422 бұйрығымен.
17. Үлгілік оқу жоспарлары: ҚР Білім Министрінің 2022 жылғы 9 қыркүйектегі № 394 бұйрығы.
18. «Педагогикалық этиканың кейбір мәселелері туралы». Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 11 мамырдағы № 190 бұйрығы.

Негізгі әдебиеттер:

1. Ainscow, M., Booth, T. & Dyson, A. (2006). Improving schools, developing Inclusion. London: Routledge.
2. Айдарбекова А.А. Создание социально гуманной среды в организациях общего образования. Алматы: ННПЦ КП, 2015.
3. Бронфенбреннер У. Ecological models of human development. International encyclopedia of education, (3). Oxford: Elsevier, 2, 37-43, 1994.
4. Елисеева И.Г., Даурцева Г.Ю., Заславская С.А. Методика педагогической диагностики (текущего контроля) учебных достижений младших школьников с задержкой психического развития. Методические рекомендации. Алматы: ННПЦ КП, 2018. 66 с.
5. Елисеева И.Г., Ерсарина П.К. Психолого-педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательной школе. Методические рекомендации. Алматы: ННПЦ КП, 2019. 96 с.
6. Елисеева И.Г., Чумакова О.Ф. Профессиональное сопровождение педагогов общеобразовательных школ, реализующих инклюзивную практику. Методические рекомендации. Алматы: ННПЦ КП, 2015.
7. Елисеева И.Г. Индивидуализация учебно-воспитательного процесса школьников с особыми образовательными потребностями в общеобразовательной школе: методические рекомендации. Алматы: ННПЦ РСИО, 2021. 62 с.
8. Ерсарина А.К. Оказание логопедической помощи детям с особыми образовательными потребностями в общеобразовательной школе: методические рекомендации. Алматы: ННПЦ РСИО, 2023. 95 с.
9. Ерсарина А.К. Психологическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательных организациях: методические рекомендации. Алматы: ННПЦ РСИО, 2022. 146 с.
10. Каса Р., Хелмер Дж., Сомерсон М., Торрано Д.Х., Макоелле М.Т. Создание условий для инклюзивного образования в Казахстане: исследование трех школьных ресурсных центров в Нур-Султане. Нур-Султан: Назарбаев Университет, Высшая школа образования, 2019.
11. Методические рекомендации по адаптации общеобразовательных планов и программ и составлению индивидуальных учебных планов и программ для обучающихся с ООП в условиях инклюзивного образования. Методическое пособие. Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2018. 120 с.
12. Методические рекомендации по взаимодействию кабинетов психолого-педагогической коррекции со специалистами психолого-

- педагогического сопровождения организаций среднего образования. Нур-Султан: НАО имени И. Алтынсарина, 2021. 176 с.
13. Методические рекомендации по исполнению педагогами нормативных правовых документов в сфере инклюзивного образования. Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2023. 188 с.
 14. Методические рекомендации по использованию современных ресурсов для организации учебного процесса в условиях инклюзии. Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2023. 160 с.
 15. Методические рекомендации по организации инклюзивной образовательной среды для детей с трудностями, связанными с экономическими, языковыми, культурными причинами. Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2022. 184 с.
 16. Методические рекомендации по организации инклюзивной образовательной среды для детей с поведением и специфическими трудностями в обучении. Нур-Султан: НАО имени И. Алтынсарина, 2022. 176 с.
 17. Методические рекомендации по организации межведомственного взаимодействия по вопросам инклюзивного образования. Нур-Султан: НАО имени И. Алтынсарина, 2022. 188 с.
 18. Методические рекомендации по системе критериального оценивания учебных достижений детей с ограниченными возможностями. Астана, 2015.
 19. Митчелл Д. Эффективные педагогические технологии специального и инклюзивного образования. Главы из книги. М.: РООИ «Перспектива», 2011. 138 с.
 20. Отчет о научно-исследовательской работе «Управление процессом оценки учебных достижений обучающихся с особыми образовательными потребностями». Алматы: НИИ ППС НАО им. И. Алтынсарина, Казахский национальный педагогический университет имени Абая, 2019. 90 с.
 21. Пособие по совершенствованию инклюзивной практики в образовании (Перевод с английского). Белград, 2012.
 22. Практическая нейропсихология. Помощь неуспевающему школьнику. Под ред. Ж.М. Глозман. М., 2009.
 23. Равенство и инклюзивный подход в образовании. Руководство по подготовке, пересмотру и оценке планирования в секторе образования (совместный продукт Инициативы Организации Объединенных Наций в области образования и др. международных организаций). 2010.
 24. Сиротюк А.Л. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения. М.: ТЦ Сфера, 2003.

25. Стратегии командного сотрудничества в реализации инклюзивной практики образования. Сборник материалов. М.: РООИ «Перспектива», 2012. 115 с.
26. Технология нейропсихологической коррекции трудностей школьного обучения: Методические рекомендации / сост. А.К. Ерсарина, Г.К. Кудайбергенова, К.Б. Досыбаева, Т.Н. Алмазова. Алматы, 2015.
27. Trawick-Smith, J. (2006) *Early Childhood Development: A Multicultural Perspective* (4th Edition). New Jersey: Pearson/Merrill/Prentice Hall. Chapter 1 & 3.
28. Whitebread, D., Basilio, M., Kvalja, M., & Verma, M. (2012). The importance of play. University of Cambridge, Toy Industries of Europe. The importance of play.